

Brussel, 14 november 2024  
(OR. en)

15497/24

COH 65

#### NOTA

---

|          |                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| van:     | het voorzitterschap                                                                                                                                                                                                                |
| aan:     | het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad                                                                                                                                                                               |
| Betreft: | Versterking van de belangrijkste troeven van het cohesiebeleid: hoe kan het gedeeld beheer van de cohesiefondsen in de toekomst worden verbeterd in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel?<br>- <i>Oriënterend debat</i> |

---

De met het cohesiebeleid belaste ministers wordt verzocht zich tijdens de zitting van de Raad Algemene Zaken over het cohesiebeleid van 28 november op basis van de nota van het voorzitterschap in de bijlage te buigen over het onderwerp “Versterking van de belangrijkste troeven van het cohesiebeleid: hoe kan het gedeeld beheer van de cohesiefondsen in de toekomst worden verbeterd in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel?”.

\_\_\_\_\_

**Achtergrondnota****voor de zitting van de Raad Algemene Zaken over het cohesiebeleid****“Versterking van de belangrijkste troeven van het cohesiebeleid: hoe kan het gedeeld beheer van de cohesiefondsen in de toekomst worden verbeterd in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel?”**

Het cohesiebeleid van de EU is in het Verdrag vastgelegd als “van vitaal belang [...] voor de volledige ontwikkeling en een duurzaam welzijn van de Unie” en is een cruciale motor gebleken voor economische groei, convergentie, concurrentievermogen en integratie.

Het cohesiebeleid is gebaseerd op de beginselen van partnerschap, subsidiariteit, meerlagig bestuur en gedeeld beheer, die de lidstaten en regio's in staat stellen actief deel te nemen aan de beleidsuitvoering en tegelijkertijd de verantwoordingsplicht op verschillende bestuursniveaus versterken.

Gedeeld beheer versterkt de lidstaten en regio's door hen ook een stem te geven in de planning en programmering van het EU-beleid, en niet alleen bij het beheer en de uitvoering ervan, en versterkt dus hun gevoel van betrokkenheid bij projecten en bevordert de betrokkenheid van gemeenschappen. Deze regionale inclusieve aanpak maakt het mogelijk om op maat gesneden antwoorden te bieden op specifieke lokale uitdagingen en prioriteiten, waardoor EU-maatregelen directer relevant kunnen zijn voor de gemeenschappen die zij dient.

Tijdens de besprekingen over de toekomst van het cohesiebeleid hebben veel lidstaten en de EU-instellingen herhaaldelijk bevestigd dat gedeeld beheer een kernelement moet blijven. Het Comité van de Regio's<sup>1</sup> pleit er in zijn advies over dit onderwerp met klem voor dat het model van gedeeld beheer, multilevel governance en het partnerschapsbeginsel de leidende beginselen van het cohesiebeleid na 2027 blijven, maar benadrukt ook dat de betrokkenheid van lokale en regionale belanghebbenden van essentieel belang is voor de doeltreffendheid van het beleid. Het cohesiebeleid, zoals benadrukt in het verslag van de groep op hoog niveau over de toekomst van het cohesiebeleid<sup>2</sup>, is uniek binnen de EU vanwege haar plaatsgebonden aanpak, waarbij een breed scala aan belanghebbenden actief betrokken is, in overeenstemming met het partnerschapsbeginsel. Deze participatieve methode is van essentieel belang voor het aanpakken van territoriale behoeften, het erkennen van kansen en het vergroten van het succes van Europese cohesieprojecten.

Daarnaast heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC)<sup>3</sup> benadrukt dat er voor nationale en EU-middelen die in gedeeld beheer worden besteed, duidelijke en eenvoudige regels in één verordening moeten komen. Het EESC concludeert dat vereenvoudigingsinspanningen met name relevant zijn om ervoor te zorgen dat het kader voor gedeeld beheer haalbaar is voor regio's met beperkte administratieve capaciteit.

Onlangs heeft de oprichting van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility - RRF) een element van vergelijking met het cohesiebeleid gecreëerd vanwege de parallelle uitvoering en overlappende steungebieden. De RRF illustreert een alternatief uitvoeringsmodel, zij het zonder dezelfde mate van regionale betrokkenheid als bij de cohesiebeidsfondsen. Anders dan bij de cohesiebeidsfondsen vereist de herstel- en veerkrachtfaciliteit geen meerlagig bestuur of een substantiële deelname van subnationale overheden, zoals de Europese Rekenkamer in haar analyse van 2023 beschrijft<sup>4</sup>.

---

<sup>1</sup> “De toekomst van het cohesiebeleid na 2027”, advies van het Europees Comité van de Regio's, goedgekeurd op 29 november 2023.

<sup>2</sup> “Samen een duurzame toekomst tot stand brengen – Cohesie voor een concurrerend en inclusief Europa”, verslag van de groep op hoog niveau over de toekomst van het cohesiebeleid, februari 2024.

<sup>3</sup> “De herstel- en veerkrachtfaciliteit en het cohesiebeleid: naar een cohesiebeleid 2.0”, advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité, goedgekeurd op 20 september 2023.

<sup>4</sup> Analyse 01/2023: EU-financiering via cohesiebeleid en de herstel- en veerkrachtfaciliteit – Een vergelijkende analyse.

Daarnaast is de zogenaamde prestatiegebonden aanpak van de herstel- en veerkrachtfaciliteit een bijkomend element voor reflectie over de toekomst van het cohesiebeleid. Niettemin zijn prestatieaspecten altijd aanwezig geweest in het cohesiebeleid, vooral sinds het na het Barca-rapport werd vernieuwd richting resultaatgerichtheid<sup>5</sup>. Hoewel in de partnerschapsovereenkomsten de strategische langetermijnnoriëntatie van de fondsen is vastgelegd, wordt in de programma's ingegaan op relevante landspecifieke aanbevelingen en nationale of regionale strategieën, wordt beoordeeld of aan de horizontale en thematische randvoorwaarden is voldaan en worden gemeenschappelijke en geaggregeerde indicatoren vastgesteld, waardoor de monitoring van de beleidsresultaten op EU-niveau op transparante wijze wordt gewaarborgd. Voorts heeft het beleid op grote schaal gebruikgemaakt van de vereiste van evaluaties en van de resultaten daarvan, van vereenvoudigde terugbetalingsmethoden, zoals vereenvoudigde kostenopties en financiering die niet gekoppeld is aan kosten.

Aangezien de EU voorbereidingen treft voor een discussie over de structuur van de toekomstige begroting, met inbegrip van het cohesiebeleid, wordt ook ingegaan op het belang van gedeeld beheer bij de uitvoering van het beleid. Volgens de politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie, zoals uiteengezet door de verkozen voorzitter van de Europese Commissie, moet de nieuwe langetermijnbegroting “eenvoudiger zijn in de manier waarop zij werkt – met minder programma's en een plan voor elk land waarbij belangrijke hervormingen worden gekoppeld aan investeringen”. Dit zou echter kunnen leiden tot een verschuiving van het huidige gedeeld beheer naar een meer gecentraliseerde wijze van beheer van EU-instrumenten, waaronder de cohesiebeideidfondsen, met als gevolg een herstructurering van de verschillende gebieden van gedeeld beheer (programmering, beheer en controle), met mogelijk aanzienlijke gevolgen voor subsidiariteit, ownership en partnerschap.

Het Hongaarse voorzitterschap stelt dat het behoud van de huidige kenmerken van het gedeeld beheer van het cohesiebeleid van de EU ook betekent dat de kernwaarden van het beleid behouden blijven. Daarom moeten we ook nagaan hoe deze kunnen worden versterkt na 2027, zodat het cohesiebeleid een doeltreffend instrument blijft voor het bevorderen van ontwikkeling, het versterken van de positie van lokale actoren en het opbouwen van een sterker, concurrerender en meer geïntegreerd Europa.

---

<sup>5</sup> An Agenda For A Reformed Cohesion Policy: A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Onafhankelijk rapport dat is opgesteld op verzoek van Danuta Hübner, commissaris voor Regionaal Beleid, door Fabrizio Barca, april 2009.

Gezien het bovenstaande verzoekt het voorzitterschap de ministers de volgende vraag te bespreken:

**Hoe kan het gedeeld beheer van de cohesiefondsen in de toekomst worden verbeterd in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel?**

---